

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

24 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Brigai, prin care se solicită casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2015 în cauza penală în privința lui

CATAN Mihail Alexandru, *născut la 05 iunie 1964, originar și domiciliat în s. Molești, r-nul Ialoveni.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.07.2013 – 23.01.2015;

Instanța de apel: 07.04.2015 – 21.10.2015;

Instanța de recurs: 21.12.2015 – 24.02.2016.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 23 ianuarie 2015, Catan M. a fost achitat de învinuirea înaintată în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Potrivit rechizitoriului, Catan M. a fost învinuit de faptul că, activînd în calitate de primar al s. Molești, r-nul Ialoveni, fiind persoană publică, căreia prin alegere și stipularea legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice stabilite de art. 29 alin. (1), lit. e), f), g) și n) a Legii RM nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală și anume de a prezenta în raporturi juridice comuna în calitate de persoană juridică, de a exercita funcția de ordonator principal de credite al comunei, de a efectua inventarierea bunurilor din domeniul public și cel privat al comunei și de a le administra în limitele competenței, avînd în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea

exercitării funcțiilor autorităților publice, fiind obligat în conformitate cu prevederile art. 22 din Legea RM nr. 158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public să respecte Constituția, legislația în vigoare, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, să respecte cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine atribuțiile de serviciu, iar în conformitate cu Legea RM nr. 90-XVI din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese personale, de grup și în alte interese decât cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, a comis infracțiunea de corupere pasivă, în următoarele circumstanțe:

La data de 30.04.2013, ora 19:10, aflându-se în biroul de serviciu, prin extorcare, a pretins și primit de la cet. Bursuc Gh., suma de 1000 lei, bani ce nu i se cuvin, pentru a-i perfecta și elibera Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu suprafața de 0,5 ha, cu destinație agricolă, care constituie cota-parte de pământ, atribuită în folosință în anul 1992 de către Primăria s. Molești, r-nul Ialoveni, fiind reținut în flagrant.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, procurorul a încadrat acțiunile imputabile lui Catan M. în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, adică săvârșirea infracțiunii de corupere pasivă, conform semnelor calificative caracterizate prin: *pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de către o persoană publică, de bani, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale, acțiuni săvârșite prin extorcare.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de achitare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Catan M. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 5 ani.

În motivarea apelului declarat, acuzatorul de stat a invocat următoarele argumente:

- la pronunțarea sentinței, prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 394 Cod procedură penală, și anume, instanța nu a enunțat temeiurile de achitare a inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care a respins probele aduse în sprijinul acuzării, ci doar le-a enumerat, fără a le supune examinării sau a concluziona asupra pertinentei acestora;

- pe parcursul examinării cauzei în instanța de judecată circumstanțele descrise în învinuirea înaintată și-au găsit confirmare, atât prin declarațiile martorilor, cât și prin corpurile delictelor, documentele și rezultatele măsurilor speciale de investigații autorizate în cadrul cauzei penale;

- consideră nefondată versiunea apărării potrivit căreia există o presupusă provocare din partea organelor de drept la comiterea acestei infracțiuni, deoarece suspiciunea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal a apărut anterior transmiterii mijloacelor bănești inculpatului, bănuiala rezonabilă fiind fundamentată pe actul de sesizare

depus de martorul Bursuc Gh., care indica direct asupra comiterii unei infracțiuni. În coraport cu condiția invocată anterior, acuzarea subliniază că Bursuc Gh. nu a avut calitatea de investigator sub acoperire în cadrul prezentei cauze. Acest fapt a fost negat și de către martori în cadrul audierii lor în fața instanței de judecată. Astfel, acuzarea conchide că organul de urmărire penală sesizat a avut temeiuri de a presupune rezonabil că infracțiunea săvârșită de Catan M., în alternativa laturii obiective exprimate prin pretinderea banilor este consumată, fapt ce impune concluzia că această infracțiune a fost comisă fără concursul organelor de drept;

- acțiunile inculpatului întrunesc toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2015, apelul declarat de procuror a fost admis, cu casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, conform căreia Catan M. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (4) Cod penal (redacția Legii RM nr. 326 din 23 decembrie 2013), cu dispunerea încetării procesului penal în privința sa, în legătură cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, analizând probele administrate și cercetate, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, s-a constatat că acțiunile infracționale ale lui Catan M. urmează a fi încadrate în baza art. 324 alin. (4) Cod penal - *corupere pasivă, adică acțiunea de pretindere, acceptare și primire, personal de către o persoană publică a sumei de 1000 lei, ce nu i se cuvin, pentru sine, în proporții ce nu depășesc 100 unități convenționale.*

În acest context, instanța de apel a constatat că: *„Catan M., activând în calitate de primar al s. Molești, r-nul Ialoveni, fiind persoană publică, căreia prin alegere și stipularea legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice stabilite de art. 29 alin. (1), Ut. e), f), g) și n) a Legii RM nr. 436 din 28.12.2006 „privind administrația publică locală” și anume de a prezenta în raporturi juridice comuna în calitate de persoană juridică, de a exercita funcția de ordonator principal de credite al comunei, de a efectua inventarierea bunurilor din domeniul public și cel privat al comunei și de a le administra în limitele competenței, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorităților publice, fiind obligat în conformitate cu prevederile art. 22 din Legea RM nr. 158-XVL din 04.07.2008 „cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public” să respecte Constituția, legislația în vigoare, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, să respecte cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine atribuțiile de serviciu, iar în conformitate cu Legea RM nr. 90-XVI din 25.04.2008 „cu privire la prevenirea și combaterea corupției”, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese personale, de grup și în alte interese decât cele de serviciu, contrar*

obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, a comis infracțiunea de corupere pasivă, și anume:

La data de 30.04.2013, orele 19:10, aflându-se în biroul de serviciu a primit de la cet. Bursuc Gh., suma de 1000 lei, pe care i-a pretins la data de 29.04.2013, bani ce nu i se cuvin, pentru a-i perfecta și elibera Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu suprafața de 0,5 ha, cu destinație agricolă, care constituie cota-parte de pământ, atribuită în folosință în anul 1992 de către Primăria s. Molești, r-nul Ialoveni, fiind reținut în flagrant.”

Prin urmare, instanța verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, a conchis că, instanța de fond nu a dat nici o apreciere probelor administrate, nu a invocat careva argumente în baza cărora au fost respinse probele cercetate în cadrul ședințelor de judecată. Astfel, instanța de fond, în cuprinsul sentinței de achitare a invocat doar pretinsele violări a legislației procesual-penale de la faza urmăririi penale desfășurate în privința inculpatului Catan M. Însă, nu a analizat și nu s-a expus asupra efectelor declarării nulității unor acte procedurale și, respectiv, dacă aceste încălcări pot atrage posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept recompensă (art. 385 alin. (4) Cod procedură penală).

Instanța de apel a constatat că, în speță, organele de drept, având indicii ale comiterii unor fapte de corupție au dispus efectuarea activităților speciale de investigație pentru stabilirea adevărului și tragerea la răspundere a persoanelor vinovate, respectiv, acțiunea de interceptare și înregistrarea comunicărilor nu constituie o încălcare, dat fiind faptul că, inculpatul a luat hotărârea să comită și a comis faptele de corupție, fără intervenția martorului denunțator, prin urmare, din momentul în care inculpatul a conștientizat că îndeplinește un act ce cade sub incidența legii penale și-a asumat riscul de a fi informate organele de resort de către persoana de la care a pretins suma de 1 000 lei.

Declarațiile inculpatului Catan M. precum că, suma de 1000 lei primită de la martorul Bursuc Gh. a fost dată de ultimul ca ajutor pentru muzică, instanța le-a apreciat critic.

Totodată, s-a specificat că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a dezvoltat conceptul de „*provocare*” distinct de folosirea legitimă a operațiunilor sub acoperire, subliniind încă o dată obligația instanțelor naționale de a proceda la o examinare minuțioasă a materialului din dosar în cazul în care inculpatul invocă instigarea din partea poliției de a comite o infracțiune. Curtea Europeană a mai stabilit că nu se poate reține provocarea acuzatului de către organele judiciare, în măsura în care intenția infracțională era deja luată, existând predispoziția făptuitorului de a comite infracțiunea (și nu creată prin acțiunea organului judiciar), iar autoritățile judiciare aveau motive întemeiate să suspecteze activitățile ilicite ale persoanei respective.

Astfel, cu referire la prima condiție în raport cu care instanțele naționale apreciază existența provocării în lumina jurisprudenței Curții Europene, referitoare la probarea situației infracționale prin solicitarea instigatorului ori colaboratorului sau la existența unei invitații exprese la comiterea faptei din partea unui denunțator ori a unui martor anonim, se constată din

probele administrate la cauza penală că, dimpotrivă, inculpatului Catan M. i-a aparținut inițiativa comiterii faptelor infracționale care îi sunt incriminate, respectiv, el fiind cel care, în vederea perfectării și eliberării Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu suprafața de 0,5 ha, cu destinație agricolă, care constituie cota parte de pământ, atribuită în folosință în anul 1992 de către Primăria s. Molești, r-nul Ialoveni martorului denunțător, Bursuc Gh., respectiv, inculpatul Catan M. a dus discuții cu martorul denunțător (fapt constatat prin declarațiile martorilor Bursuc Gh. și Bursuc P., precum și prin procesele-verbale al interceptării și înregistrării comunicărilor cu înregistrarea de imagini din 29 aprilie 2013 și din 30 aprilie 2013), au stabilit întâlnirile cu martorul Bursuc Gh., precum și suma de bani ce urma a fi primită de la Bursuc Gh.

Cu referire la constatările instanței de fond precum că, în rechizitoriu, contrar prevederilor art. 281 Cod procedură penală, procurorul nu a indicat încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, doar indicând că infracțiunea de extorcare și primire a sumelor bănești de către inculpat a fost comisă de acesta la 09.04.2013 ora 09:10, pe când cu certitudine din materialele cauzei este stabilită că, fapta a fost comisă pe data de 30.04.2013 ora 19:10, instanța de apel a notat că, acestea nu pot fi reținute ca fiind întemeiate, or, prin procesul-verbal privind modificarea actelor procedurale, corectarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite din 27 mai 2015 s-a dispus: 1. în ordonanța de punere sub învinuire a cet. Catan M., precum și în toate actele unde a fost folosit extrasul din textul actului de învinuire, în loc de 09.04.2013 a considera valabil 29.04.2013. 2. în rechizitoriul cauzei penale la pasajul ce se referă la învinuirea care i se aduce inculpatului a suplini textul lipsă și considera valabil următorul conținut: *„Astfel, Catan M., prin acțiunile sale intenționate a comis infracțiunea prevăzută de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, adică corupere pasivă, conform semnelor calificative caracterizate prin pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de către o persoană publică de bani, ce nu i se cuvin, pentru sine pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale, acțiuni săvârșite prin extorcare.”*

Totodată, față de cele ce preced, instanța de apel a reținut că acuzatorul de stat nu a demonstrat prin careva probe existența agravantei *„cu extorcarea de bunuri sau servicii enumerate la alin. (1)”* în acțiunile inculpatului Catan M., adică extorcarea mijloacelor bănești de la martorul denunțător Bursuc Gh., iar în baza materialului probatoriu administrat la cauza penală, instanța de apel a constatat că, inculpatul Catan M. a *„pretins”* și a *„primit”* de la Bursuc Gh. suma de 1000 lei, bani ce nu i se cuvin, pentru a-i perfecta și a-i elibera titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, context în care nu a fost dovedită și nu a fost constatat de către instanța de apel faptul că, martorul Bursuc Gh. a fost pus într-o situație care să-l determine să-i transmită remunerația ilicită, pentru a preîntâmpina producerea unor efecte nefaste pentru interesele sale, sau faptul că, martorul s-a simțit amenințat cu lezarea unor interese legitime, criterii definitorii pentru existența agravantei menționate la art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Dimpotrivă, instanța de apel a constatat, în baza materialului probatoriu administrat faptul că, Bursuc Gh. deținea în posesie și folosință terenul cu suprafața de 0,5 ha, cu destinație agricolă, cet. Negru G. a eliberat soților confirmarea că nu mai pretinde la terenul în cauză, iar martorii Bălănuță V. și Railean N., fiind angajate în cadrul Primăriei s. Molești, r-nul Ialoveni au declarat că terenul cu destinație grădini atribuit în folosință lui Negru G. a fost prelucrat de Bursuc Gh. și tot acesta a achitat regulat impozitul funciar.

În baza acestor raționamente, cu referire la încadrarea juridico-penală a acțiunilor infracționale imputabile inculpatului Catan M., instanța de apel a exclus agravanta prevăzută la lit. c) din alin. (2) art. 324 Cod penal, adică „*cu extorcarea de bunuri sau servicii enumerate la alin. (1)*”, menționând că, prin Legea RM nr. 326-XV din 23 decembrie 2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, articolul 324 a fost completat cu alin. (4) cu următorul cuprins: „*(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani*”.

În contextul modificărilor de la art. 324 Cod penal, prin completarea acestuia cu alin. (4) și ținând cont de faptul că, potrivit normei penale menționate, obiectul material sau imaterial al infracțiunii nu trebuie să depășească 100 unități convenționale, iar în speță, valoarea remunerației ilicite pretinse și primite de inculpatul Catan M. constituie 1000 lei, adică 50 unități convenționale, instanța de apel cu referire la prevederile art. 10 alin. (1) Cod penal, a considerat corect de a încadra acțiunile lui Catan M. în baza art. 324 alin. (4) Cod penal (în redacția Legii RM nr. 326-XV din 23 decembrie 2013, în vigoare 25.02.2014), reținând în acest sens că, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, cu dispunerea încetării procesului penal în privința lui Catan M., în legătură cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul, care invocând temeiurile pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În susținerea cerințelor înaintate, acuzatorul de stat afirmă că soluția instanței de apel contravine prevederilor art. 419 Cod de procedură penală conform căruia rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

Astfel, recurentul consideră că instanța de apel neîntemeiat a ajuns la concluzia că partea acuzării nu a demonstrat prin careva probe existența agravantei „*cu extorcarea de bunuri sau servicii enumerate la alin. (1)*” în acțiunile inculpatului Catan M., or, potrivit explicațiilor date în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 22.12.2014 cu privire la aplicarea

legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție, pct. 3.4, extorcare ca modalitate normativă a faptei prejudiciabile în contextul variantei agravante de la art. 324 alin. (2), lit. c) Cod penal, se poate realiza prin una din modalitățile faptice: *punerea victimei în situația care o determină să-i transmită coruptului remunerația ilicită, pentru a preîntâmpina producerea efectelor nefaste pentru interesele legitime sau ilegite ale victimei* (de exemplu, crearea de obstacole de către instructorul auto în cadrul instruirii practice a cursantului, bunăoară prin apăsarea pe ambreiaj, prin aceasta decupând treptele de viteză, fapt care conduce la diminuarea punctajului necesar obținerii permisului de conducere); - *amenințarea cu lezarea intereselor legitime sau ilegite ale victimei (nu lezarea efectivă), în cazul în care aceasta nu-i transmite coruptului remunerația ilicită* (de exemplu, pretinderea de către colaboratorul de poliție a obiectului remunerației ilicite însoțită de amenințarea conducătorului mijlocului de transport cu întocmirea procesului-verbal de constatare a contravenției de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatarea mijlocului de transport); - *nesatisfacerea solicitării victimei, astfel încât aceasta este nevoită să transmită remunerație ilicită către corupt, pentru a evita lezarea unor interese legitime sau ilegite ale victimei* (de exemplu, omisiunea de a repartiza spre expertizare comisiei de experți pe ramuri științifice din cadrul Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare a dosarului și tezei de doctor pentru obținerea gradului științific, invocându-se artificial motive de imposibilitate de examinare a rezultatelor științifice obținute de către pretendentul la grad științific: numărul impunător de teze aflate în expertizare; redactarea necorespunzătoare a unor acte incluse în dosarul depus de către pretendentul la grad științific etc).

În acest context, recurentul subliniază că instanța de apel nu a apreciat pe deplin declarațiile martorului Bursuc Gh., care a declarat că Catan M. i-a spus că dacă nu achită 1000 lei nu va obține titlu pentru pământ. Or, circumstanțele relatate dovedesc cu certitudine faptul că în acțiunile inculpatului este prezent calificativul de „*estorcare*”, deoarece victima a fost pusă într-o situație care o determină să transmită făptuitorului remunerația ilicită.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, avocatul Pelin V. acționând în numele în numele inculpatului Catan M., în referința depusă privind opinia sa asupra recursului declarat de procuror, menționează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, or în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente de drept și de fapt.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute expres de art. 427 Cod de procedură

penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate de recurent.

La caz, din conținutul recursului ordinar declarat de procuror se constată că acesta invocă prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, în particular menționând că, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise la judecarea cauzei, în cazul cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, precum și că faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

În esență, titularul dreptului de recurs specifică că instanța de apel nu a apreciat la justa valoare probele administrate în cauză și anume declarațiile martorului Bursuc Gh., care a relatat că Catan M. i-a spus că dacă nu achită 1000 lei nu va obține titlu pe pămînt, ceea ce dovedește cu certitudine faptul că în acțiunile inculpatului este prezent calificativul de „*extorcare*”, deoarece victima a fost pusă într-o situație care o determină să transmită făptuitorului remunerația ilicită.

Prin urmare, verificînd alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt vădit neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției de admitere a apelului declarat de procuror, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Catan M. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (4) Cod penal (în redacția Legii RM nr. 326 din 23 decembrie 2013), cu dispunerea încetării procesului penal în privința sa, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală, a respectat prevederile legale, adoptînd o soluție corectă și întemeiată. Or, Colegiul penal a statuat asupra acestei concluzii reieșind din cele ce urmează.

În primul rînd, relevant este de menționat că la această etapă a procedurilor instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decît cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, întrucît aceasta este atributul exclusiv al instanțelor de fond. Deci, Colegiul penal nu va examina criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci va verifica, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanța de apel, corectitudinea soluției de condamnare adoptate în privința lui Catan M.

Prin urmare, din materialele dosarului rezultă că instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a examinat probele administrate la dosar, verificîndu-le sub aspectul pertinenței și concludenței, atît cele ale acuzării, cît și cele ale apărării, fapt ce face ca concluzia despre vinovăția inculpatului Catan M., de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (4) Cod penal, să fie una legală și întemeiată.

De altfel, opozabil criticelor invocate de recurent privitor la aceea că instanța de apel nu a respectat prevederile legale care stipulează modul de rejudecare a cauzei, după adoptarea unei hotărîri de achitare, Colegiul penal constată că, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, unde este reglementat că, judecînd apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărîre de condamnare fără audierea învinutului prezent, precum și a martorilor acuzării

solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorială, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din data de 07 octombrie 2015, se constată că instanța de apel, conducându-se de prevederile expuse supra, a cercetat toate probele administrate la dosar, a audiat inculpatul și a examinat și probele noi prezentate de procuror, prin aceasta fiind respectată procedura de rejudecarea a unei cauze.

Tot aici, se remarcă că corect s-a statuat asupra vinovăției inculpatului în baza următoarelor probe:

- declarațiile martorilor Bursuc Gh., Bursuc P., Negru G., Șcarevnea Gh., Balanuța V. și Railean N. ;

- procesul-verbal privind controlul transmiterii banilor din 30.04.2013, prin care s-a stabilit că, transmiterea banilor a fost realizată cu acordul martorului Bursuc Gh. la 30.04.2013, în perioada de timp 19:08:58 - 19:10.43, în s. Molești, r-nul Ialoveni. În cadrul controlului transmiterii banilor, s-a stabilit că mijloacele bănești au fost transmise de către cet. Bursuc Gh. lui Catan M. în biroul de serviciu a primarului Catan M.; (f.d. 24, vol. I)

- procesul-verbal al interceptării și înregistrării comunicărilor din 29.04.2013 și stenograma anexată, care conține date cu privire la convorbirea dintre cet. Bursuc Gh. și primarul s. Molești, r-nul Ialoveni, Catan M., petrecute la data de 29.04.2013 în perioada 10:44:31-10:48:10 minute, în incinta biroului de serviciu a primarului s. Molești, r-nul Ialoveni Catan M., care pretinde că banii să-i fie transmiși la 30.04.2013 la ora 10:00 minute; (f.d. 37-39, vol. I)

- procesul-verbal al interceptării și înregistrării comunicărilor din 01.05.2013 și stenograma anexată, care conține date cu privire la convorbirea dintre cet. Bursuc Gh. și primarul s. Molești, r-nul Ialoveni, Catan M., petrecute la data de 30.04.2013 în perioada 19:08:58-19:10.43 în incinta biroului de serviciu a primarului s. Molești, r-nul Ialoveni, Catan M., care a primit suma de 1000 lei pentru perfectarea și eliberarea Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren; (f.d. 45-46, vol. I)

- procesul-verbal de cercetare a obiectelor din 08.05.2013, prin care s-a stabilit cape suportul electronic de tip CD-R cu nr. 1141 conține copiile înregistrărilor efectuate la 29.04.2013 între cet. Bursuc Gh. și Catan M., iar pe suportul electronic de tip CD-R cu nr. 114.2 conține copiile înregistrărilor efectuate la 30.04.2013 între cet. Bursuc Gh. și Catan M.. De asemenea, s-a stabilit că pe banda magnetică a casetei video cu nr. 1100 a DAO se află înregistrarea video de la acțiunea de urmărire penală-percheziția corporală a cet. Catan M. efectuată în biroul de serviciu al acestuia situat în Primăria s. Molești, r-nul Orhei, în rezultatul căreia s-au depistat și ridicat mijloace bănești în sumă de 1000 lei, primite de la cet. Bursuc Gh.; (f.d. 56, vol. I)

- procesul-verbal de percheziție corporală a cet. Catan M. din 30.04.2013, prin care s-a stabilit că, asupra acestuia au fost depistați și ridicați banii în sumă de 1000 lei din buzunarul de

la cămașă, primiți de la cet. Bursuc Gh.; (f.d. 67, vol. I)

- registrul conturilor personale la impozitul funciar și impozitul pe bunurile imobiliare al Primăriei s. Molești, r-nul Ialoveni pentru perioada anilor 2005-2008, registrul conturilor personale la impozitul funciar și impozitul pe bunurile imobiliare al Primăriei s. Molești, r-nul Ialoveni pentru perioada anilor 2009-2012; (f.d. 73-77, vol. I)

- registrul cadastral al deținătorilor de terenuri al Primăriei s. Molești, r-nul Ialoveni, cererea cet. Șcarevnea Gh., adresată primarului s. Molești, r-nul Ialoveni, prin care aceasta anunță despre schimbarea pământului cu cet. Bursuc Gh., semnată la 16.04.2013, lista locuitorilor s. Molești, r-nul Ialoveni care dețin terenuri în folosință, ridicate conform procesului-verbal de ridicare din 03.05.2013 de la Primăria s. Molești, r-nul Ialoveni; (f.d. 79-86, vol. I)

- procesul-verbal de examinare din 14.05.2013 a documentelor ridicate de la primăria s. Molești, r-nul Ialoveni prin care s-a stabilit că, în rezultatul examinării registrelor conturilor personale la impozitul funciar cet. Bursuc Gh. a achitat integral suma impozitului funciar pentru terenul cu suprafața de 0,5 ha, pentru perioada anilor 2005-2012. Conform înscrisurilor din Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri al Primăriei sat. Molești, r-nul Ialoveni, cet. Bursuc Gh. deține teren cu suprafața de 0,5 ha. În rezultatul examinării cererii cet. Șcarevnea Gh. s-a stabilit că Catan M. a acceptat schimbul terenului dintre Șcarevnea Gh. și Bursuc Gh. la 16.04.2013. În urma examinării listei s-a stabilit că cet. Bursuc Gh. i-au fost repartizate 0,34 ha , iar cet. Negru G. 0,1 ha. (f.d. 71-72, vol. I)

Colegiul penal, de altfel ca și instanța de apel, conchide că probele administrate în cauză dovedesc indubitabil, că inculpatul se face vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (4) Cod penal. Astfel, instanța de apel just a soluționat cauza deferită judecății, examinând toate probele în ansamblu, unele probe fiind corect critic apreciate, iar altele acceptate. Tot aici, Colegiul penal amintește că la aprecierea probelor judecătorești sunt independenți, nefiind legați de opinia părților la proces, iar dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar constitui temei de casare a unei hotărâri de judecătorești. Mai mult, instanța de recurs remarcă că, la caz, nu este prezentă nici o discordanță între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor cercetate de aceasta.

Nu în ultimul rând, este necesar de a releva că recurentul, invocând eroarea de drept prevăzută de pct. 6), menționează despre faptul că instanța de apel nu s-a expus argumentat asupra tuturor motivelor din cererea sa de apel, cu toate acestea dînsul nu specifică expres asupra căror anume motive nu s-a pronunțat instanța.

Din atare considerente, Colegiul penal respinge, ca nefondate, alegațiile titularului dreptului de recurs, în această parte, și reiterează că invocarea unor pretinse erori admise la etapa judecării cauzei de către instanța de apel, urmează a fi precedate de o motivare corespunzătoare privind esența acestora și indicarea expresă a circumstanțelor cauzei cărora se circumscriu.

Față de cele ce preced, Colegiul penal apreciază că decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare corespunzătoare rigorilor și exigențelor expuse în art.6 CEDO.

În același context, Colegiul penal menționează că, deși art. 6 § 1 al Convenției obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile, totodată Curtea Europeană a clarificat că acest lucru nu impune formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument invocat de parte (*Van de Hurk vs. the Netherlands*). Modul în care se aplică obligația de a motiva hotărârile judecătorești poate varia în funcție de natura acestora și trebuie apreciat în lumina circumstanțelor fiecărei cauze în parte. (*Hiro Balani vs. Spain*)

Din atare considerente, instanța de recurs opinează că, instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor relevante invocate în apelul procurorului și a adoptat o hotărâre legală, întemeiată și motivată.

În continuare, referitor la alegația recurentului ce se referă la faptul că, în acțiunile inculpatului persistă elementul de *extorcare*, iar instanța de apel eronat a dispus condamnarea lui Catan M. în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, se explică următoarele.

Prin „*neîntrunirea elementelor infracțiunii*”, se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea unei persoane, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura causală dintre acestea), însă, în cauza deferită judecării o atare eroare nu a fost admisă de instanța de apel, iar starea de fapt reținută și de drept apreciată de către instanța nominalizată, concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate și examinate în cuprinsul hotărârii atacate.

Prin urmare, opozabil celor susținute de recurent, instanța de recurs statuează că, în speță, reieșind din acțiunile inculpatului raportate la probele acumulate, nu se dovedește acțiunea de extorcare a mijloacelor bănești de la martorul Bursuc Gh.

Pe această linie de considerente, urmează a fi menționat că corupția reprezintă un fenomen antisocial ce constă dintr-o înțelegere nelegală între două părți, una propunând sau promițând privilegii sau beneficii nelegitime, cealaltă, antrenată în serviciul public, consimțind și primind acestea în schimbul executării sau neexecutării unor anumite acțiuni funcționale ce conțin elementele infracțiunii prevăzute în Partea specială a Codului penal.

Reieșind din prevederile expuse în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 22 decembrie 2014 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție, pretinderea constă într-o cerere, solicitare insistentă ori într-o pretenție vizând obiectul remunerării ilicite, care se poate manifesta verbal, în scris sau în formă concludentă, fiind inteligibilă pentru cel cărui i se adresează, indiferent dacă a fost satisfăcută sau nu. În cazul pretinderii, inițiativa aparține în exclusivitate coruptului, adică persoanei publice ori persoanei publice străine, funcționarului internațional ori persoanei cu funcție de demnitate publică. Indiferent dacă este expresă sau aluzivă, pretinderea remunerației ilicite

trebuie să fie univocă, manifestînd intenția coruptului de a condiționa de ea conduita legată de obligațiile sale de serviciu.

Acceptarea presupune consimțirea sau aprobarea expresă sau tacită de către corupt a obiectului remunerației ilicite etalat de către corupător. În ipoteza acceptării, inițiativa aparține în exclusivitate corupătorului. Astfel, acceptarea presupune realizarea unor acțiuni cu caracter bilateral, corelativ. Sub aspect cronologic, acceptarea întotdeauna urmează unei acțiuni săvîrșite din partea corupătorului.

Primirea înseamnă luarea în posesie, obținerea, încasare de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin coruptului de la corupător (sau de la un terț ce acționează în numele acestuia) și nu se limitează neapărat la preluarea manuală de către corupt a obiectului remunerației ilicite.

Infrațiunea prevăzută de art. 324 Cod penal este una formală, care se consideră consumată din momentul pretinderii, primirii sau acceptării în întregime a foloaselor necuvenite.

Latura subiectivă a infrațiunii de corupere pasivă se caracterizează prin intenție directă. Motivul infrațiunii analizate se exprimă, de cele mai dese ori, în interesul material sau în năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale.

Față de cele ce preced, Colegiul penal reține că corect s-a constatat prezența în acțiunile lui Catan M. a procesului nelegal de primire a sumei de 1000 lei MDL de la Bursuc Gh., cu scopul ca primul să perfecteze și să-i elibereze Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu suprafața de 0,5 ha, cu destinație agricolă, care constituia cota-parte de pământ, ce i-a fost atribuită în folosință în anul 1992 de către Primăria s. Molești, r-nul Ialoveni.

Mai mult, Colegiul penal apreciază ca fiind corectă soluția instanței de apel în partea excluderii semnului de extorcare din învinuirea incriminată lui Catan M., întrucît aceasta nu a fost probată indubitabil de către partea acuzării.

Astfel, instanța de apel corect a conchis că: „ ... analizând materialul probator indicat supra și în urma aprecierii prin coroborare a probelor administrate în prezenta cauză, or, respectiva apreciere poate fi efectuată doar în cadrul unor proceduri legale, cu respectarea tuturor drepturilor și garanțiilor persoanei în privința căreia este formulată o acuzație în materie penală, în temeiul unei învinuiri concrete și nu celei viciate, Colegiul Penal concluzionează că, acuzatorul de stat nu a demonstrat prin careva probe existența agravantei „cu extorcarea de bunuri sau servicii enumerate la alin. (1)” în acțiunile inculpatului Catan M., respectiv, extorcarea mijloacelor bănești de la martorul denunțator Bursuc Gh., or, în baza materialului probatoriu administrat la cauza penală, instanța de apel a constatat că, inculpatul Catan M. a „pretins” și a „primit” de la Bursuc Gh. suma de 1000 lei, bani ce nu i se cuvin, pentru a-i perfecta și a-i elibera titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, context în care nu a fost dovedită și nu a fost constatat de către instanța de apel faptul că, martorul Bursuc Gh. a fost pus într-o situație care să-l determine să-i transmită remunerația ilicită, pentru a preîntâmpina producerea unor efecte nefaste pentru interesele sale, sau faptul că, martorul s-a simțit amenințat cu lezarea unor interese legitime, criterii definitorii pentru

existența agravantei menționate la art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Dimpotrivă, instanța de apel a constatat, în baza materialului probatoriu administrat faptul că, Bursuc Gh. deținea în posesie și folosință terenul cu suprafața de 0,5 ha, cu destinație agricolă, cet. Negru G. a eliberat soților confirmarea că nu mai pretinde la terenul în cauză, iar martorii Bălănuță V. și Railean N., în calitate de angajate a Primăriei s. Molești, r-nul Ialoveni au declarat că, terenul cu destinație grădini atribuit în folosință lui Negru G. a fost prelucrat de Bursuc Gh. și tot acesta a achitat regulat impozitul funciar.

În baza acestor raționamente, cu referire la încadrarea juridico-penală a acțiunilor infracționale ale inculpatului Catan M., instanța de apel a exclus agravanta prevăzută la lit. c) alin. (2) art. 324 Cod penal „cu extorcare de bunuri sau servicii enumerate la alin. (1).”

Reieșind din baza factologică expusă mai sus, se conchide că corect instanța de apel a dispus condamnarea lui Catan M. în baza art. 324 alin. (4) Cod penal, mai mult, instanța de recurs este solidară cu cele expuse în partea descriptivă a deciziei atacate în vederea motivării acestei soluții.

Pe cale de consecință, în contextul celor relevate, Colegiul penal conchide că concluziile la care a ajuns instanța ierarhic inferioară privitor la vinovăția inculpatului sunt corecte și corespund materialului probator administrat și cercetat în cadrul ședinței instanței de apel.

În virtutea considerentelor nominalizate în prezenta decizie, constatînd că în cauză există o concordanță deplină între probele administrate și situația de fapt stabilită de instanța de apel în privința inculpatului Catan M., nefiind identificată de instanța de recurs prezența vreunei erori judiciare, care ar putea servi drept temei de casare a deciziei recurate, Colegiul penal consideră ca fiind neîntemeiate criticile formulate de către procuror în cererea de recurs ordinar deferit spre examinare.

9. În temeiul art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Brigai, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2015, în cauza penală privindu-l pe Catan Mihail Alexandru, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 24 martie 2016.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

MORARU Petru